

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Andreae Alciati Emblemata

Alciati, Andrea

Patavii, 1661

Morus CCX.

[urn:nbn:de:bsz:31-127360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-127360)

at, inquit, in senectute demens, qui sit in
adolescentia tam sapiens. & ita quidem
voce sublata, vt adolescens audiret. Ille
verò innati acuminis nihil oblitus, atq; in

cum protinus conuersus: Tu ergo, inquit,
præclare in adolescentia sapiens exististi.
suisq; illum (vt aiunt) armis confodit. Sed
hæc hæc hactenus.

Morus.

EMBLEMA CCX.

SERIOR at Morus nunquam nisi frigore lapsa
Germinat: & sapiens nomina falsa gerit.

COMMENTARI II.

I.
Mori con-
sideratio.

MORVUS procera est arbor, nec mi-
nus ramosa: caudex eius non raro
crassus, cortex scaber, radice verò luteus:
folia lata & acuminata, duriuscula, & se-
cundum margines serrata. Pro floribus
iuli sunt virentes, lanuginosi, Fructus ob-
longus, ex granis coarctatus, moro in
rubo nascenti similis, sed crassior, longior,
& omnino maior, initio virens, maturitate
nigricans, succo tamen, quo redundat, ru-

bens. Radix in mules spargitur propagi-
nes. Affingitur hic quidam vestimentis in-
uolutus, quem sequitur æstas onusta spi-
cis & cornucopiæ, ad designandum tem-
pus floris mori, qui non nisi frigore lapsus,
& calore ingruente erumpit.

NON nisi hyeme præterita morus ger-
minat, extra hyberni rigoris & gelu per-
iculum: sic & vir prudens nullo in negotio
prepostere festinat ante tempus, nec quid-
quam

T I.
Morus
symboli
viri prae-
dentis.

quam periclitatur, sed tunc tem agit. Quare hæc arbor Græco nomine *μῶρος* dicta videtur *ἀντίφρασιν*, *μῶρος* enim Græcè, stultus est Latine: ac contra sapiens videtur, quæ florem & fructum ab hyemis iniuria præferuat. De hac arbore Plinius lib. 16. cap. 25. Nouissima, inquit, vrbana- rum germinat, nisi exacto frigore, ob id dicta sapientissima arborum; sed cum cœpit, in tantum vniuersa germinatio erumpit, vt vna nocte petagat etiam cum strepitu. Hæc Plinius. Vide adagium, *Maturior moro*. Politianus in Rustico:

Mox ubi iam sapiens cœpit frondescere morus.

Antè quidem sapiens, nunc ambiciosa, nec vllum

Qua pariat pomum, sed serica pensa ministrat.

Bobyces. Etenim folijs huius arboris nutriuntur ac sustententur vermes illi, qui sericum vent ac præbeat; ex crucarum hi sunt genere, serico confecto in papiliones vertuntur, velut alia omnes erucæ. Papiliones isti corpore graues, exiguas pro ratione corporis habent alas, proinde non auolant, sed generationi intenti citò pereunt; mas quidem in coitu, femina vbi ova excluderit.

III. *† μῶρος.* *Morus in de dicta.* **SERIOR ad Morus]** Morus, quasi *† μῶρος* quibusdam dicitur, quod nigra sit: alij à mora, id est, tarditate deriuant, quod aiborum postrema floreat. Nonnulli *κατ' ἀντίφρασιν*, Morum quasi *μῶρος* appellatam existimant, id est, stultam, cum præceteris prudentissima esse videatur. Huius arboris fructus Mora vocantur, quæ cum prius alba essent, cruore Pyrami & Thisbes rubra facta sunt, vt canit Ouidius lib. 4. Metamorph. circa initium;

Arbori factus aspergine cœdis in atram Vertuntur faciem, madefactaq; sanguine radix

Purpureo tingit pendentiâ mora colore.

Et paulò post;

Nam color in homo est, ubi permaturuit, alter.

Pontanus:

Atq; in sanguineam morus post versa figuram.

Mori stiles. Illud de Moris mirum est, quod Hegesander apud Athenæum affirmat, suis temporibus intra viginti annorum spacium, moros fructum non tulisse, atque tantam podagræ pestem omnes iuuasse, vt non

virii solum, sed pueri, puellæ, eunuchique & mulieres eò morbo laborarent.

Sapiens nomina falsa gerit.] Plinius lib. 16. cap. 25. citato.

MORVS arbor prudentiæ gerit symbolum, ait Pierius lib. 52. Hieroglyph. quòd, ne aeris iniura lædatur, tempestiuam & commodam occasionem præstolari videatur. Nam vbi primùm leniores & mitiores aliquantum aure spirauere, erumpunt germina, & flores exsurgunt magna interdum strage ob temporis inconstantiam. Ne autem pruina lædi possit, quæ hostem sibi perniciosum agnoscit, non antè germinat quàm frigus penitus lapsum fuerit, atq; ad amœnissima adulti veris tempora peruentum omnino sit. Ita vir prudens grauiora negotia, & consilia omnia consultò prorogat: neq; ante tempus sese effert, sed maturam occasionem citra noxam & periculum expectat. Praua enim & temerè suscepta consilia duri & infausi exitus plerumq; è vestigio consequuntur. Ideoq; temeritas defuari solet, esse defectum consilij & præcipitationem quandam, quæ imprudentiæ cognata est, & per quam ea fieri dicuntur, quæ ratione non geruntur, vel propter impetum voluntatis, vel passionis, vel ex contèptu. Quo respexit pulcherrima admonitio Menandri:

βελῆν ἀπαυτος πράγματος προλάμβανε,

βελῆς γὰρ ἄδιν ἰσὶν ἀσφαλῆσεν;

Consilium in omni præcat negotio.

Consilio aliud haud esse tutius potest.

Rectè etiam Horatius lib. 3. Carm. Od. 4:

Vis consilij expert mole ruit sua;

Vim temperatam Di; quoq; prouehunt

In maius: ijdem odere vires

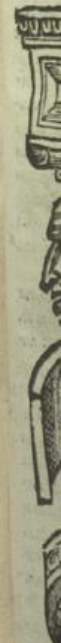
Omne nefas animo mouentes.

τὰ γὰρ τῶν πραγμάτων μεγάλα, ὅτι ἰσχυρὰ ἢ τὰ χειρὶ ὀφύτησ' ὁσμάτων καὶ σκαυάξεται. ἀλλὰ ἰσβελῆς, καὶ γνῶμη, καὶ ἀξιώματα. Id est: Res enim magna non viribus, aut velocitate, aut celeritate corporum geruntur: sed consilio, sententiis & auctoritate. Rectissime igitur reprehenditur eorum incertia, audacia & insolentia, qui res arduas præcoci & temerario ausu suscipere & perficere satagunt, neq; prius prudenti deliberatione habita perpendant, qualis euentus expectandus sit. Quamobrem prudens est Annibal's apud Liuium oratio, vbi ita dicit: Quod si

IV] *Prudentis cum moro analogia:*

Temeritas definitio.

in secundis dicitur. Dicitur etiam temus. Theodorus prociis p... imperatoris menta... necesse a... is imperat... est postea... possent an... locus mis... perire. Sic... Et eleph... res conli... des rite... remedi... tionem... ligi & p... eitmon

in secundis rebus bonam quoq; mentem darent Dii, non ea solum, quæ euenissent, sed etiam ea, quæ euenire possent, reputaremus. D. Ambrosius, cum olim apud Thessalonicam seditio esset exorta, & Theodosius Imperator ira incensus, ex improviso plebem ad ludos congregatam à militibus obruncari iussisset, persuasit Imperatori, vt in omni pœna capitali sumenda spacium triginta dierum interponeretur à lata sententia ab Imperatore, ne is impetu & furore illa faceret, quorum est postea eum pœniteret, ea tamen non possent amplius emendari, & hac ratione locus misericordiz vel pœnitentiæ non periret. Sicut legitur in Sozomeni histor. Ecclesiast. lib. 7. cap. 24. Quod si idem ad res conscientiz traducere vis, deprehendes itidem non aliud præsentius peccati remedium esse, quam moram & deliberationem. Dies præuè traductos à fato colligi, & poni in expensu tabulis, indubitatum est: non perit quod perditum negligenter,

aut turpiter admissum credimus, quod laxu absumptum aut desidia, quod inter amores sæculi & curas lubrico lapsu euadit: in aduersaria venit & codicillos, unde ratio vitæ supputanda singulis aliquando infallibili calculo. Deus ipse notarius est, & chalybi incidit adamantino stylo quidquid omisum aut commissum. Magna itaq; cautione opus & prudentia, ne signum aliquod nostri aut calatura appareat in ferreo illo codice, ne contracto debito fidem & animam oppignoremus rigido creditori, qui ad sanguinem usq; vel assem minimum reperet, stricto & seuerio iudicio. Cauere possumus eodem præcunte & adiuuante, studio & voluntate, quæ ab altiori illa flamma sic incalecit interdum, vt posthabita vita vitæ quæ offendunt & displicent, adhibitis remedijs, quæ præuertant, aut morentur, & sistant impetum, sumpta deliberatione, & audito prius consilio mentis.

D. Ambrosij consilium.

Remedium peccati, mora & deliberatio.

Laurus.

EMBLEMA CCXI.

Kkk

PRÆ